

60. СКУП СЛАВИСТА СРБИЈЕ

СЛОВЕНСТВО И САВРЕМЕНИ СВЕТ: ЧОВЕК, ЈЕЗИК, КУЛТУРА

(Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 13–14. јануар 2022)

На Филолошком факултету Универзитета у Београду 13–14. јануара 2022. године у онлајн формату одржан је 60. скуп слависта Србије у организацији Славистичког друштва Србије. Јубиларни скуп носио је назив *Словенство и савремени свет: човек, језик, култура*.

Скуп је отворила проф. др Биљана Марић, председник Славистичког друштва Србије, а учеснике је поздравила и пожелела им успешан рад проф. др Ива Драшкић Вићановић, декан Филолошког факултета у Београду. Проф. др Софија Милорадовић, директор Института за српски језик САНУ, честитала је Друштву јубилеј, тј. одржавање 60. научног скупа.

Након отварања, уживо, у просторијама Руског центра на Филолошком факултету свечано су додељене награде Славистичког друштва Србије. Награда „Павле и Милка Ивић” за најбоље славистичко лингвистичко дело додељена је др Наташи Миланов за монографију *Српски лексички фонд из угла полисемије: глаголи, именице, придеви* и др Мијани Кубурић Мацури за монографију *Категорија концесивности у савременом српском језику*. За научни допринос српској славистици од 2014. додељује се награда која носи име Радована Кошутића, оснивача српске универзитетске славистике. За 2021. годину Славистичко друштво Србије доделило је две повеље: једну, за укупан допринос научном и педагошком раду на пољу словенских језика, књижевности и култура у српској средини, као и за монографије *Раскрића славистике и Књижевност и контактологија* проф. др Петру Буњаку, и другу, за монографију *Чешки путопис о Балкану* проф. др Александри Корди Петровић. Повеља почасног члана Славистичког друштва Србије додељена је проф. др Душанки Мирић. Захвалнице Славистичког друштва Србије додељене су Ксенији Радојичић, наставнику руског језика у Чачку, Мили Благојевић, наставнику руског језика у Рачи Крагујевачкој и Златани Петровић, наставнику руског језика у Крушевцу.

Тема скупа *Словенство и савремени свет: човек, језик, култура* сажела је у себе више идеја. Први део теме – идеју с којом се носио током свог стваралачког живота недавно упокојени академик Предраг Пипер – о идентитету, месту, судбини словенске цивилизације и културе у Европи и свету. Други део теме – идеју о вредностима у које верујемо упркос свему, а нарочито у тренуцима када те вредности бивају нападнуте или угрожене или ограничаване у својој слободи.

Судећи по темама реферата, учесници скупа препознали су те две главне идеје. Две секције су непосредно биле посвећене наслеђу академика Пипера или инспирисане њиме. Једна секција бавила се упечатљивим или занимљивим личностима из историје славистике. Лингвокултуролошке теме и теме које разоткривају делиће словенских језичких слика стварности препознате су такође као актуелне. 60. скуп слависта окупио је доста младих истраживача – асистената, докторанада, мастера, па и студената основних студија. На скупу су осим домаћих (47 учесника) учествовали и слависти из Русије, Украјине, Белорусије, Пољске, Бугарске, Македоније, Словеније, Јапана (36 учесника).

На пленарном заседању наступили су Борис Норман (Минск) са темом *О семантичком синтаксису академика Предрага Пипера*; Далибор Соколовић (Београд), *Сорабистичка интересовања Предрага Пипера*; Дојчил Војводић (Нови Сад): *О взаимодействию совершенного вида и отрицательного контекста (на материале русского, сербского и других славянских языков)*; Људмила Поповић (Београд): *Словенски језици као језици националних мањина у светлу Европске повеље о регионалним или мањинским језицима* и Ирина Антанасијевић (Београд): *«Мы – для себя» (к столетию открытия первой русско-сербской гимназии в Кикинде)*.

У првој секцији првог радног дана скупа могли су се чути реферати о мемоаристици Предрага Пипера (К. Кончаревић), доприносу Предрага Пипера дидактичком обликовању савременог уџбеника руског језика (В. Раичевић), Предрагу Пиперу као аутору уџбеника руског језика (М. Папрић), заступљености фонетике у уџбеницима проф. Пипера (Ј. Гинић). Друга секција бавила се језичком сликом света у позној Слaviји (А. Кречмер) и ликовима и делом различитих светских слависта: новосадским словакистима (З. Тирова), заслугама Хјероњима Дердовског у планирању кашупског језика (Д. В. Пажђерски), идиолектом Аврама Мразовића (М. Нوماћи). Трећа секција имала је за тему неке аспекте књижевног стваралаштва В. Хлебњикова (А. Барикин), Васиља Иљоског (М. Бајшански), В. Набокова (А. Мушовић), Достојевског и Његоша (В. Гаврић).

Прва поподневна секција разматрала је различита граматичка и семантичка питања словенских језика, а аутори су у својим анализама били инспирисани теоријом семантичке локализације Предрага Пипера. Изражавањем егзистенције и локализације у бугарском и руском бавила се Ј. Иванова, темпоралном употребом предлога у српском – Т. Ашић, степеновањем обележја процесуалне ситуације у украјинском и српском – М. Ивановић, просторним метафорама са фрагментизатором *сторона* у руском и српском – Ј. Шапић, концептуализацијом жртве у руском и српском – Д. Керкез. Друга поподневна секција окупила је референте који су истраживали различите аспекте наставе руског језика као страног (А. Ушакова, Д. Лесневска, В. Решетњикова, Н. Ајдановић, А. Шуклин) и лингвокултуролошке аспекте изучавања српске народне епике (Ј. Осипова). Трећа поподневна секција бавила се лексиком и лингвокултурологијом. Ј. Јакушкина је реферисала о семантици даривања у српском језику и народној култури, Т. Сироткина о називима народа у различитим типовима дискурса, К. Микавица о руској и српској комуникативној култури у академској сфери, М. Вељковић о лингвокултуролошком потенцијалу фонтонима у руском и српском.

У лингвистичкој секцији другог дана рада скупа током преподнева наступили су Д. Ајдацић и Е. Хаћа са темом о глаголским допунама у пољском и српском са предлогом *над* и инструменталом, Т. Балек са анализом видског статуса глаголских неологизама коронавирусне епохе у руском језику, С. Стојановић са рефератом о перфективности и презенту у руском, српском и енглеском језику и Н. Красовска са начинима репрезентације кретања на материјалу руске књижевности. Друга секција посвећена је била лексици и фразеологији: приказивању међуљудских односа у руском у поређењу са македонским (Б. Мирчевска-Бошева), компоненти *мачка* у руским и српским фразеологизмима (С. Милићевић), једном вулгаризму у чешком и еквивалентима у српском и енглеском (К. Митрићевић-Штепанек), метафоричкој концептуализацији коронавируса у енглеском и руском медијском дискурсу (М. Адамовић и М. Стевановић). Трећа секција имала је за тему старе споменике писмености и

неке њихове језичке или литерарне аспекте: лексику старих споменика пословне писмености (В. Картавенко), хапаксе у топонимији (О. Корољова), циклус молитава Кирила Туровског (И. Суботић), парентезе из словенских језика у Росином *Тезаурусу чешког језика* (А. Зарковић).

Прва поподневна секција другог дана скупа заступила је следеће реферате: о школовању словачке интелигенције у 18–19. веку (Ј. Рамач и Д. Марчокова), о словачкој војвођанској лексици у дијалектолошким речницима (А. Макишова), о словачкој библијској фразеологији (А. Лачокова), могућности одржања и ревитализације чешког језика Чеха у Србији (Н. Кесеровић). Следећа секција је лингводидактички и лингвокултуролошки оријентисана: С. Гољак реферисала је о усменом и писменом превођењу на основним и мастер студијама русистике, Н. Галактионова о методи сторителинга у настави, И. Лоренц о савременим технологијама и друштвеним мрежама у настави страног језика, М. Патијева о специфичностима руског језика војне струке. У књижевној секцији наступили су: А. Светлик о двама савременим словачким списатељицама – К. Куцбеловој и А. Сабуховој, З. Чижикова о примени теорије словачког теоретичара С. Ракуса на књижевност за децу и омладину, М. Шимакова Спевакова – о поезији билингвалне словачко-словеначке песникиње С. Хробакове Репар, а И. Кочевски – о прози чешке списатељице Д. Ходрове. У последњој секцији другог дана скупа наступили су студенти и сарадници Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци (С. Чихорић о зависним узрочним реченицама на приповеткама Ј. Лазаревића, Г. Мићић о Гончаровљевом *Обломову* у контексту истраживања руске језичке слике света) и студенти и докторанди Филолошког факултета Универзитета у Београду (В. Јовановић, Ј. Стојановић и А. Цветановић о концепту *срце* у српском и руском језику, М. Рабреновић и С. Богдановић о деминутивима и хипокористцима у руском и српском, С. Петровић о фразеологизмима с компонентом *крв* у руском и српском).

У наставку 60. скупа слависта и управо поводом овог јубилеја у Руском дому у Београду уприличен је 14. јануара округли сто „Руски језик у Србији данас” уживо, с тим што се манифестација могла пратити преко платформе Зум онлајн, што је и учинило око седамдесет наставника и других заинтересованих. У раду округлог стола учествовали су: г. Александар Боцан-Харченко, амбасадор Руске Федерације у Србији, г. Александар Конанихин, први саветник и аташе за културу Руске Федерације у Србији, г. Јевгеније Баранов, директор Руског дома у Београду, Славенко Терзић, академик САНУ, Зоран Милошевић, научни саветник Института за политичке студије, проф. др Ана Јовановић, заменик председника Друштва за стране језике и књижевности Србије, Снежана Лакићевић (Компанија НИС), Наташа Јовановић (Одбор за образовање, науку и информатичко друштво у Народној скупштини Републике Србије), г. Милош Пашић и г. Милош Благојевић (Министарство просвете, науке и технолошког развоја), наставници руског језика-председници подружница Славистичког друштва Србије: Снежана Марковић (Национални просветни савет Републике Србије), Данијел Метикош, проф. др Велимир Илић (Филозофски факултет Универзитета у Нишу), Олгица Петронијевић, Катарина Петковић, Андријана Анђелковић, Ксенија Радојчић и наставници руског језика-професори Универзитета у Београду: Јелена Недић (Богословски факултет), доц. др Мирјана Адамовић (Филозофски факултет), доц. др Маријана Папрић (Учитељски факултет), доц. др Јелена Гинић (Филолошки факултет). Овом приликом изнете су бројне значајне чињенице које се тичу учења страних језика у Србији, другог страног језика као предмета који се сада налази у групи изборних програма, питања изучавања руског језика са аспекта

историјског, културолошког, економског, наставног.

Славистичко друштво Србије организовало је и акредитовани семинар за усавршавање компетенција наставника руског језика, популарну *Зимску школу*, у којој су ове године обуку обавили Марија Лебедева и Татјана Веселовска са Института руског језика „А. С. Пушкин”, Светлана Гољак, доцент Катедре за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, и Станислав Чернишов, наставник руског као страног и аутор једног од најпознатијих уџбеника за учење руског језика за одрасле *Поехали*. Раду семинара у онлајн формату присуствовало је 70 наставника руског језика.

Атмосфера у којој је протекао 60. скуп слависта, као и пратеће манифестације посвећене руском језику, сведоче о неуморном ентузијазму српских слависта и традицији која на прави начин живи и надахњује на нове подухвате.

Биљана Марић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за славистику
biljanav@mail.ru